

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

Спеціальність **071 «Облік і оподаткування»**

Освітній рівень перший **бакалаврський**

Освітня програма **«Облік та бізнес-аналітика»**

Вид дисципліни **вибіркова**

Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

**Івано-Франківськ
2023**

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри управління та адміністрування

Протокол № 7 від 26 січня 2023 р.

Розробник:

Івашиків Т.С., к.е.н., доц. управління та адміністрування

Контактний телефон викладача	+38 (0342) 77 18 45
e-mail	taras.ivashkiv@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра управління та адміністрування
Посилання на сайт УКД	https://ukd.edu.ua

Лист оновлення та перезатвердження робочої силабусу

навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта освітньої програми
2022/2023	26.01.2023	7		

ВСТУП

Загальна інформація про дисципліну. Економічна наука дає можливість отримати глибокі теоретичні знання з фундаментальної економічної дисципліни на основі світових надбань в цій науці, з врахуванням економічних умов, що склалися в Україні у зв'язку із переходом на ринкові методи господарювання

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної науки» є формування у студентів економічного мислення, формування власного бачення механізму реалізації основних економічних законів на рівні економіки держави чи діяльності економічних агентів як єдиного цілого.

Завдання. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи економічної науки» є: вивчення ключових положень базових економічних теорій, ринкових механізмів та механізмів макроекономічної політики щодо регулювання економіки, набуття вмінь аналізувати результати функціонування економіки та оцінювати ефективність економічної діяльності суб'єктів економічних відносин.

Предмет. Для досягнення визначеної мети у процесі викладання дисципліни передбачається ґрунтовне вивчення студентами системи економічних відносин в їх єдності з продуктивними силами та іншими суспільними відносинами; економічних законів, які управляють виробництвом, розподілом, обміном і споживання життєвих благ як у ринковій, так і в інших економічних системах; закономірностей зародження, розвитку і відмирання суспільно-економічних формацій; проблем ефективного використання обмежених ресурсів і управління ними з метою досягнення максимального соціально-економічного ефекту; стратегічних тенденцій еволюції соціально-економічних систем у ХХІ ст.

Результати навчання та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

В результаті вивчення курсу повинні **знати:** основні положення економічних теорій, на які спирається сучасна економічна наука та господарська практика; основні показники економічної діяльності мікроекономічних суб'єктів та макроекономічні показники; види та інструменти економічної політики

вміти науково обґрунтувати загальні основи економічного життя суспільства; розкрити закономірності розвитку суспільного виробництва; з'ясувати механізм дії економічних законів і механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначити суттєві риси основних соціально-економічних систем та напрямки їх еволюції; з'ясувати роль політичної економії у розробці шляхів формування соціально орієнтованої економічної системи.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні навчитися економічно мислити, логічно і змістовно пояснювати явища і процеси в ринковій економіці, поєднувати набуті знання з майбутньою спеціальністю.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	4	
Кількість кредитів ECTS	3	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	16 год.
	семінари, практичні	14 год.
	лабораторні	-
Самостійна робота		30 год
Форма підсумкового контролю	Екзамен, 30	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
	Мікроекономіка
Історія економічних вчень	Макроекономіка
	Економіка підприємства
	Планування бізнесу
	Статистика
	Менеджмент
	Маркетинг
	Бухгалтерський облік
	Фінанси

Професійні компетентності, яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни згідно стандарту вищої освіти за 071 «Облік і оподаткування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затвердженого наказом МОН України №1166 від 29.10.2018 року)

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування, бізнес-аналітики та аудиту або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
ЗК01	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	
ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
СК01	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.	

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
<p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Дозволяється вільне відвідування лекцій студентам за індивідуальним графіком навчання. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.</p>
ЕДІНКА В АУДИТОРІЇ
<p>Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту ЗВО «Університет Короля Данила», Правил поведінки здобувачів освіти та Кодексу корпоративної етики. Кожен студент має виявляти наполегливість, старанність, зацікавленість дискусувати, ставити запитання викладачеві як під час лекцій, так і під час семінарських чи практичних занять.</p> <p>Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися один до одного, бути урівноваженими, уважними та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.</p>
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ
<p>На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.</p> <p>Під час виконання письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).</p>
ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ
<p>Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання декана.</p>
МЕТОДИ НАВЧАННЯ
<ul style="list-style-type: none"> - за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції), практичні (виконання практичних завдань під час занять та розв'язування практичних завдань на комп'ютерах); - за видами занять: лекції; практичні заняття (індивідуальні та групові вправи); - за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності: завдання щодо використання програми Excel, моделі різних форматів професійних ситуацій; - за видами контролю: поточний контроль (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль); підсумковий контроль (екзамен у формі комп'ютерного тестування).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання результатів навчання студентів III курсу за освітньою програмою 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здійснюється відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 100-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перездачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які за результатами поточного контролю отримали 35 балів і більше. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

ШКАЛА В БАЛАХ	ОЦІНКА ЗА ШКАЛОЮ ECTS	НАЦІОНАЛЬНА ШКАЛА	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
90–100 балів	A	5 «відмінно»	повна відповідь на питання з проблематики теми, що обговорюються на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу
83–89 балів	B	4 «дуже добре»	неповна відповідь на питання з проблематики теми, наявність незначних помилок
76–82 бали	C	4 «добре»	
68–75 балів	D	3 «задовільно»	недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність помилок;
60–67 балів	E	3 «достатньо»	
35–59 балів	FX	2«незадовільно»	невідповідність змісту відповіді

0–34 бали	F	2«неприйнятно»	проблематиці теми; відсутність відповіді.
-----------	---	----------------	---

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі екзамену у вигляді комп'ютерного тестування. Тестування відбувається в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу (або в особливих випадках – дистанційно) з використанням програми Moodle і передбачає проходження тесту з 30 питань різного рівня складності впродовж 20 хвилин.

За результатами підсумкового контролю студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не склали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях, оцінюється в балах (національної шкали, 100-бальної шкали й шкали ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Студенти можуть підвищувати свій рейтинг під час екзаменаційній сесії через одноразову повторну перездачу, попередньо подавши заяву адміністрації коледжу не пізніше одного робочого дня після сесії.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкового контролю.

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять.

Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, вирішення тестових завдань, ситуаційних задач, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Зміст навчальної дисципліни

Тема № 1. Економічна наука як фундаментальна суспільна наука.

1. Основні етапи і еволюція розвитку економічної науки.
2. Предмет і основні функції економічної науки.
3. Економічні закони і категорії, їх характер і класифікація.

Тема № 2. Суспільне виробництво

1. Матеріальне виробництво, його суть і фактори.
2. Характер основних факторів виробництва і їх роль в створенні продукту.
3. Поняття продуктивних сил суспільства і характеристика взаємодії їх елементів.

Тема № 3. Власність в системі економічних відносин

1. Теоретико-методологічні основи власності.
2. Відносини з приводу власності.
3. Види та типи власності.

Тема № 4. Доходи населення

1. Сутність та поняття доходу.
2. Місце доходів населення в загальних доходах.
3. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням.
4. Сучасна модифікація кейнсіанської функції споживання.

Тема № 5. Товарне виробництво

1. Товар і його властивості.
2. Конкретна і абстрактна праця і суперечності товарного виробництва.
3. Величина вартості товару і фактори, що її визначають.

Тема № 6. Ринок як форма економічної діяльності суспільства

1. Суть і основні функції ринкової системи господарювання.
2. Ринок як економічна категорія, його функції.
3. Типи ринку і методи його регулювання

Тема № 7 Фінансово кредитна система

1. Історичний процес розвитку обмінних процесів і форми вартості
2. Суть і функції грошей.
3. Закон грошового обігу.
4. Інфляція: суть, причини, види і соціально-економічні наслідки.

Тема № 8. Підприємство і підприємництво.

1. Економічний зміст підприємства (фірми).
2. Виробництво і обіг.
3. Основні і оборотні фонди.

2. Тематичний план

№ теми	Назва теми	Кількість годин				
		вс бо го	ау ди то рн і	ле кц ії	пр ак ти чн і	само ст. робо та
1	Економічна наука як фундаментальна суспільна наука.	7	3	2	1	4
2	Суспільне виробництво	12	4	2	2	4
3	Власність в системі економічних відносин	12	4	2	2	4
4	Доходи населення	12	4	2	2	4
5	Товарне виробництво	12	4	2	2	4
6	Ринок як форма економічної діяльності суспільства	12	4	2	2	4
7	Фінансово кредитна система	12	4	2	2	4
8	Підприємство і підприємництво	11	3	2	1	2
9	Підсумковий контроль	30				
	Кількість годин на вивчення дисципліни	90	30	16	14	30

3. Теми лекційних занять

№ п/п	№ заняття	Теми лекцій	Кількість годин
1	Лекція 1	Економічна наука як фундаментальна суспільна наука.	2
2	Лекція 2	Суспільне виробництво	2
3	Лекція 3	Власність в системі економічних відносин	2
4	Лекції 4	Доходи населення	2
5	Лекція 5	Товарне виробництво	2
6	Лекція 6	Ринок як форма економічної діяльності суспільства	2
7	Лекція 7	Фінансово кредитна система	2
8	Лекція 8	Підприємство і підприємництво	2
Всього лекційних занять			16

4. Теми практичних занять

№ з/п	№ заняття	Назва теми	Кількість годин
-------	-----------	------------	-----------------

1	1	Економічна наука як фундаментальна суспільна наука.	1
2	2	Суспільне виробництво	2
3	3	Власність в системі економічних відносин	2
4	4	Доходи населення	2
5	5	Товарне виробництво	2
6	6	Ринок як форма економічної діяльності суспільства	2
7	7	Фінансово кредитна система	2
8	8	Підприємство і підприємництво	1
Всього практичних занять			14

5. Самостійна робота

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Економічна наука як фундаментальна суспільна наука.	1. Методи дослідження економічних явищ і процесів.	4	1, 2, 6, 10
Тема 2. Суспільне виробництво	1. Поняття суспільного продукту та фактори, що його формують. 2. Вартість суспільного продукту, ординалізм та кардиналізм.	4	1, 2, 6, 7, 10
Тема 3. Власність в системі економічних відносин	1. Формування економічних систем на основі права власності. 2. Поняття суспільна власність та її місце серед інших форм власності.	4	1, 2, 6, 10
Тема 4. Доходи населення	1. Гранична схильність до споживання та заощаджень. 2. Чинники, що впливають на граничну схильність до споживання. 3. Середня схильність до споживання та заощаджень. Ініційоване та автономне споживання.	4	1, 2, 5, 10
Тема 5. Товарне виробництво	1. Редукція праці. 2. Закон і його роль в умовах товарного виробництва.	4	1, 2, 7, 8
Тема 6. Ринок як форма економічної діяльності	1. Попит як економічна категорія. 2. Пропозиція як економічна	4	1, 2, 7, 8

суспільства	категорія. 3. Співвідношення між попитом і пропозицією і досягнення ціни ринкової рівноваги.		
Тема 7. Фінансово кредитна система	1. Попит і пропозиція грошей. 2. Грошові агрегати М 1, М 2, М 3.	4	1, 2, 8, 10
Тема 8. Підприємство і підприємництво	1. Виробництво і обіг. 2. Фізичний і моральний знос основних фондів 3. Амортизація.	2	1, 2, 5, 10
Разом самостійної роботи студентів		30	

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ навчальної дисципліни «Основи економічної науки»
для підготовки до підсумкового контролю**

1. Предмет і метод економічної науки.
2. Економічні закони та категорії.
3. Виробництво та його роль в житті суспільства.
4. Основні фактори суспільного виробництва в трудовій теорії вартості.
5. Поняття продуктивних сил суспільства.
6. Характеристика продуктивних сил, взаємодії їх елементів.
7. Ефективність виробництва і фактори його підвищення
8. Суть власності як економічної категорії і її місце в системі виробничих відносин.
9. Основні типи та форми власності;
10. Власність на фактори виробництва та способи їх поєднання.
11. Особливості розвитку відносин власності в Україні за роки незалежності.
12. Натуральне виробництво як форма суспільного господарювання.
13. Сутність товарного виробництва.
14. Типи, форми виникнення і види товарного виробництва.
15. Поняття товару і його властивості.
16. Величина вартості товару і фактори, що її визначають.
17. Види товарів та їх класифікація.
18. Закон вартості та його функції в умовах товарного виробництва.
19. Суть і функції грошей.
20. Закони грошового обігу.
21. Інфляція: суть, причини, види та соціально-економічні наслідки.
22. Попит і грошова пропозиція.

23. Ринок, як економічна категорія.
24. Структура ринку і його типи.
25. Види ринків та їх класифікація.
26. Попит, як економічна категорія.
27. Графік і крива попиту.
28. Пропозиція, як економічна категорія.
29. Крива пропозиції.
30. Закон пропозиції.
31. Співвідношення між попитом і пропозицією і досягнення ринкової рівноваги.
32. Конкуренція, монополії та антимонопольна діяльність держави
33. Сукупний суспільний продукт, як матеріальний результат функціонування економічної системи.
34. Матеріальні витрати, необхідний і додатковий продукт.
35. Просте і розширене відтворення.
36. Суть, типи, темпи економічного зростання та його джерела.
37. Сучасний тип економічного зростання і його наявність.
38. Циклічні коливання в економіці.
39. Економічний цикл і його фази.
40. Суть науково-технічної революції та її роль в житті суспільства.
41. Основні риси та етапи розвитку науково-технічної революції (НТР).
42. Соціально-економічний зміст поняття капіталу.
43. Витрати виробництва: суть і класифікація.
44. Собівартість продукції, її структура і види.
45. Шляхи зниження собівартості продукції.
46. Прибуток, як рушійна сила розвитку виробництва.
47. Особливості розподілу прибутку в ринковій економіці.
48. Проблеми стабілізації основних економічних показників та основні напрямки формування ринкової економіки в Україні.
49. Економічний зміст підприємства (фірми) та основні принципи діяльності.
50. Види підприємств, їх класифікація та специфіка.
51. Кругообіг підприємств, його стадії і функціональні форми.
52. Основні і оборотні фонди. Фізичний і моральний знос основних фондів.
53. Амортизація і її норми. Обігові кошти.
54. Економічний зміст підприємництва, функції, мотиви і умови.
55. Форми підприємницької діяльності.
56. Проблеми відродження і розвитку сучасних форм підприємництва в Україні.
57. Суть і механізм розподілу доходів.
58. Заробітна плата та її основні форми.
59. Доходи підприємств.
60. Доходи від власності. Рентні доходи.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Кулішов В.В. Основи економічної науки. Підручник. Львів: «Магнолія» 2006, 2007. 516 с.
2. Бутук О.І., Волкова Н.І. Економічна наука: Тренінг-курс: Навч. посіб. 2007. 291 с.
3. Політекономія за ред. проф. В.О. Рибалкіна, В.Г. Боброва. 2004. 650 с.
4. Економічна наука за ред. Ніколаєва Ю.В. 2003. 412 с.
5. Політична економія за ред. Оганяна Г. А.. Навч. посіб. 2003. 520 с.
6. Башнянин Г.І., Шевчук Є.Є. Політична економія. Навч. посіб. 2000. 480 с.
7. Ульянова Л.П. Політекономія: питання і відповіді. Навч. посіб. 2004. 184 с.
8. Мочерний С.В. Економічна теорія. Посібник. 2003. 648 с.
9. Заблоцький Б.Ф. Економічна теорія. 2004. 512 с.
10. Мочерний С.В. Основи економічних знань. Підручник. / С.В. Мочерний. – К.: Вид. центр «Академія». – 2000. – 304 с.

Додаткова:

11. Герасим П.М. Журавель Г.О. та ін. Методологія та методика економічних досліджень. Навч. посіб. 2006. 414 с.
12. Крупка М.І., Островерх П.І. та ін. Основи економічної науки. Підручник. 2001. 344 с.
13. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. 2001. 416 с.
14. За ред. О.В. Степанченка. Економіка. Навч. посіб. 2000. 292 с.

Інтернет ресурси

1. Основи економічної науки URL: <http://univ.kiev.ua/ua/abit/econom>
2. Основи економічної теорії: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с.
URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KOMPLEKS/ET/KURS/OSNOVA_ET/EkonomTeoria.pdf
3. В.В. Кириленко, Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 193с . URL: http://feu.kneu.edu.ua/ua/depts4/mdu/disciplines_of_bachelor_level_mdu/macroeconomics/